

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง “สภาพเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และความคิดเห็นต่อความอยู่ดีมีสุขของครัวเรือนรอบสนามบินสุวรรณภูมิ” เป็นการศึกษาในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง วิธีการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

3.1 การกำหนดขนาดของตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้ตารางสำเร็จรูปของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) ซึ่งทาโร ยามาเน่ กำหนดว่า หากกลุ่มประชากรมีมากกว่า 100,000 คน หรือ ∞ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งมีโอกาสผิดพลาดจากค่าที่แท้จริง 5% คือ 400 ตัวอย่าง ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงกำหนดขนาดของตัวอย่าง 400 ครัวเรือน

3.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง

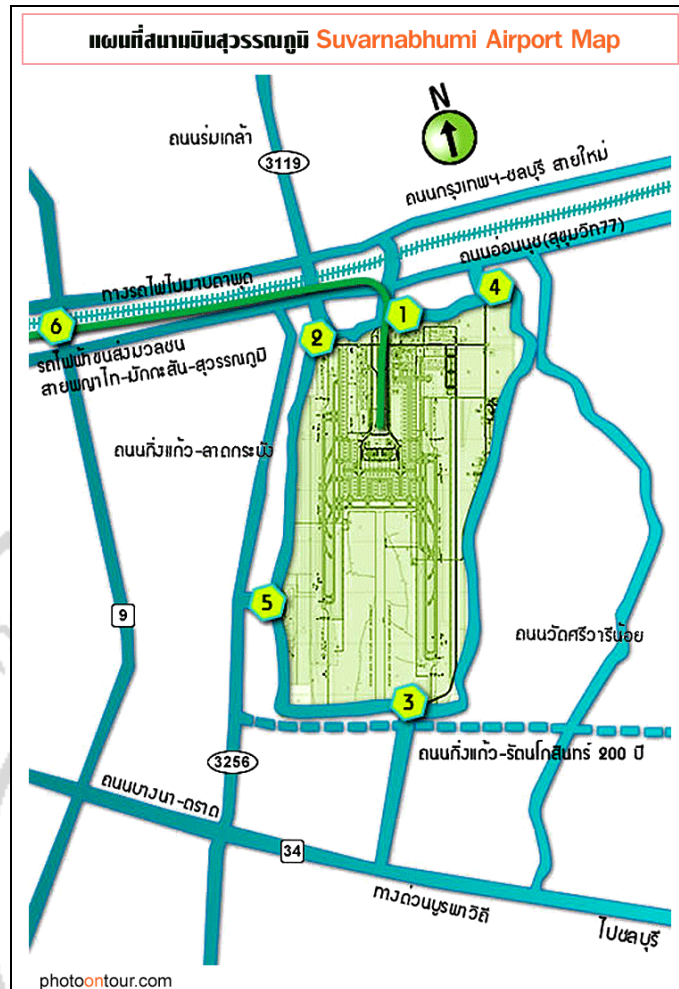
วิธีการสุ่มตัวอย่างใช้หลักการกระจายกลุ่มตัวอย่างลงไปในพื้นที่รอบๆ สนามบินสุวรรณภูมิทั้ง 4 ทิศ ในรัศมี 5 กิโลเมตร ทำให้มีกลุ่มตัวอย่างกระจายอยู่ในพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร 2 พื้นที่ คือในเขตตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร และในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการอีก 3 พื้นที่ คือตำบลราชาเทวะ ตำบลบางโจลง และตำบลศรีษะจรเข้ น้อย การสุ่มตัวอย่างจะใช้การสุ่มตามแนวถนนรอบสนามบินสุวรรณภูมิทั้ง 4 ด้าน โดยการกระจายกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ทางทิศเหนือ ทำการสุ่มตัวอย่างชุมชนที่อยู่ในแนวถนนอ่อนนุช(สุขุมวิท 77) และถนนร่มเกล้า ซึ่งอยู่ในเขตเขตตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 ตัวอย่าง

ทางทิศตะวันออก ทำการสุ่มตัวอย่างชุมชนที่อยู่ตามแนวถนนศรีวารีน้อยซึ่งอยู่ในตำบลบางโจลง และตำบลศรีษะจรเข้ น้อย อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 100 ตัวอย่าง

ทางทิศใต้ ทำการสุ่มตัวอย่างชุมชนที่อยู่ตามแนวถนนบางนาตราดตั้งแต่กิโลเมตรที่ 12 - กิโลเมตรที่ 18 ซึ่งอยู่ใน ตำบลบางโจลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 100 ตัวอย่าง

ทางทิศตะวันตก ทำการสุ่มตัวอย่างชุมชนที่อยู่ตามแนวถนนกิ่งแก้ว ซึ่งอยู่ใน ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 100 ตัวอย่าง

สภาพของชุมชนในพื้นที่ที่จะเก็บข้อมูลในเขตลาดกระบังซึ่งเริ่มต้นจากจุดเชื่อมต่อระหว่างถนนกิ่งแก้วกับถนนออ่อนนุชไปถึงเขตลาดกระบัง และถนนร่มเกล้าจากจุดเริ่มต้นที่เชื่อมต่อกับถนนออ่อนนุชไปยังเขตมีนบุรีเป็นย่านโรงงานอุตสาหกรรม ย่านการค้า และหมู่บ้านจัดสรรของครัวเรือนที่เป็นชนชั้นกลางจำนวนมาก ในอำเภอบางพลี ตามแนวถนนศรีวิรัตน์น้อย มีทั้งพื้นที่เกษตรกรรมดั้งเดิมที่ยังหลงเหลืออยู่ ได้แก่ บ่อปลา สวนมะม่วง สลับกับโรงงานอุตสาหกรรมและหมู่บ้านจัดสรรอยู่ประปราย สำหรับชุมชนตามแนวถนนบางนา – ตราด เป็นย่านโรงงานอุตสาหกรรม ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ และสถานศึกษา ซึ่งมีทั้งโรงเรียนมัธยม วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ส่วนตามแนวถนนกิ่งแก้ว มีโรงงานอุตสาหกรรม โรงแรมและบ้านจัดของครัวเรือนที่เป็นชนชั้นกลางที่เพิ่งจะสร้างขึ้นใหม่อยู่เป็นจำนวนมาก

การสุ่มตัวอย่างครัวเรือนตามแนวถนนทั้ง 4 ด้านรอบสนามบินสุวรรณภูมิ มีการกระจายลงไป ในย่านต่างๆ ดังกล่าว จึงทำให้ได้ครัวเรือนที่หลากหลาย กล่าวคือ มีทั้งครัวเรือนที่อยู่มาแต่ดั้งเดิม ครัวเรือนที่เช่าหอพักคนงานที่อยู่ในย่านโรงงานอุตสาหกรรม ครัวเรือนในหมู่บ้านจัดสรร ครัวเรือนที่อยู่ใกล้กับสถานศึกษา และครัวเรือนที่อยู่ในย่านพาณิชยกรรม

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสอบถาม(Questionnaire) ซึ่งจัดทำขึ้นจากวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย มีจำนวนทั้งสิ้น 62 ข้อ ประกอบด้วย

(1) ข้อมูลพื้นฐานของครัวเรือน ประกอบด้วยคำถาม 9 ข้อ ได้แก่ ชื่อ – สกุลของสมาชิกในครัวเรือน เพศ อายุ สถานที่เกิด สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพหลัก ศาสนา และสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในครัวเรือน

(2) สภาพบ้านเรือน ประกอบด้วยคำถาม 4 ข้อ ได้แก่ ประเภทของบ้านที่อยู่อาศัยของครัวเรือน ครัวเรือนเป็นเจ้าของทรัพย์สินนี้ หรือเช่า การเป็นเจ้าของที่ดินที่พังก่ออาศัยนี้ตั้งอยู่หรือไม่ จำนวนห้องนอนและห้องพักผ่อนภายในบ้านรวมกัน

(3) ที่ดินและทรัพย์สิน ประกอบด้วยคำถาม 3 ข้อ ได้แก่ การมีที่ดินทำกินหรือไม่ จำนวนที่ดินทำกิน และจำนวนทรัพย์สิน

(4) แหล่งที่มาของรายได้ และความพึงพอใจต่อรายได้ของครัวเรือน ประกอบด้วยคำถาม 4 ข้อ ได้แก่ แหล่งรายได้ จำนวนรายได้ ระยะเวลาที่ได้รับ และความพึงพอใจต่อรายได้

(5) หนี้สิน / เงินออม ประกอบด้วยคำถาม 8 ข้อ ได้แก่ หนี้สินที่ยังไม่ได้ชำระ แหล่งเงินกู้ จำนวนเงินกู้ วัตถุประสงค์การกู้ ลักษณะการชำระคืน ความสามารถในการชำระคืน การออมของครัวเรือน และจำนวนเงินที่ออม

(6) รายจ่ายของครัวเรือน ประกอบด้วยคำถาม 3 ข้อ ได้แก่ รายการที่ต้องจ่ายของครัวเรือนที่มากที่สุด ถ้าหากครัวเรือนมีเงินมากพอ จะเลือกใช้จ่ายในเรื่องอะไร และฐานะทางเศรษฐกิจเมื่อเปรียบเทียบกับครัวเรือนอื่นๆ ในหมู่บ้าน/เพื่อนบ้าน

(7) ความสัมพันธ์ทางสังคม ประกอบด้วยคำถาม 3 ข้อ ได้แก่ การดำรงตำแหน่งสำคัญในหมู่บ้านของกลุ่มตัวอย่างหรือสมาชิกในครัวเรือน การเป็นสมาชิกองค์กรต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างหรือสมาชิกในครัวเรือน และองค์กรประเภทใดที่กลุ่มตัวอย่างหรือสมาชิกในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำงานหรือเป็นสมาชิกในปัจจุบัน

(8) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความอยู่ดีมีสุขในด้านต่างๆ ประกอบด้วยคำถาม 36 ข้อ ได้แก่ การมีสุขภาพดี การเป็นเจ้าของที่ดิน การพบปะเพื่อนฝูง การแต่งงาน/การมีคู่ชีวิต การมีความสุขกับการจับจ่ายซื้อสินค้า การมีเวลาว่าง การมีความสามารถดูแลครอบครัวได้ การมีงานทำ/มีรายได้/ไม่ตกงาน การได้รับความเคารพนับถือจากคนในชุมชน การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ การมีลูกมีหลาน การมีลูกหลานเป็นคนดี การที่ลูกหลานตั้งใจเรียนหนังสือ และเรียนต่อระดับสูง การมีคอมพิวเตอร์ใช้ มีอินเทอร์เน็ตใช้ มีโทรทัศน์ เป็นเจ้าของโทรศัพท์มือถือ เป็นเจ้าของรถยนต์ การมีบ้านเรือนที่ดี มั่นคง น่าพอใจ การเป็นเจ้าของรถมอเตอร์ไซค์ มีเงินมากๆ คนใกล้ชิดกับท่าน(สามี ภรรยา บุตร)มีสุขภาพดี การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในครอบครัว การได้เข้าวัด ได้เข้าร่วมพิธีกรรมที่สำคัญทางศาสนา การได้ตัดบาตรทำบุญ

กับพระสงฆ์ การสวดมนต์/ทำสมาธิ (ด้วยตนเอง) การมีที่อยู่อาศัยที่เงียบสงบ ไม่มีเสียงเครื่องบินรบกวน การมีที่อยู่อาศัยในพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วม การมีที่อยู่อาศัยที่ห่างไกลจากโรงงานอุตสาหกรรม การมีพื้นที่ สีเขียวหรือสวนสาธารณะอยู่ใกล้บ้าน การมีโรงพยาบาลอยู่ใกล้บ้าน การเดินทางไปไหนมาไหนแบบสบายๆ รถไม่ติด การมีหลักประกันในความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการมีชีวิตแบบพอเพียง เรียบง่าย แบบคนในชนบท

3.4 วิธีการเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูล ดำเนินการในช่วงเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม 2552 โดยให้นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิตรุ่นที่ 16 ของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ นำแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นไปเก็บข้อมูลกับครัวเรือนตามแนวถนน 4 สายที่ล้อมรอบสนามบึงสุวรรณภูมิ คือ

ทิศเหนือ จากถนนร่มเกล้าไปทางเขตนินบุรีถึงทางแยกเข้าชุมชนร่มเกล้า และจากถนนอ่อนนุชที่บรรจบกับถนนร่มเกล้าไปจนถึงตลาดหัวตะเข้

ทิศตะวันออกตามแนวถนนศรีวริน้อยจากหัวตะเข้ถึงถนนบางนา - ตราด กิโลเมตรที่ 18

ทิศใต้บนแนวถนนบางนา - ตราด กิโลเมตรที่ 12 - กิโลเมตรที่ 18

ทิศตะวันตกจากถนนบางนา - ตราดกิโลเมตรที่ 12 ตามแนวถนนกิ่งแก้วบรรจบกับถนนอ่อนนุช

ในการเก็บข้อมูล ดำเนินการในช่วงกลางวัน ซึ่งบางครัวเรือนหัวหน้าครัวเรือนไม่อยู่บ้าน ในกรณีเช่นนี้ ได้ขอความร่วมมือให้ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นสมาชิกของครัวเรือน ตอบในนามครัวเรือน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลสภาพเศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ทางสังคมของครัวเรือน ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ จำนวน(Frequency) ร้อยละ(Percentage) ในการวิเคราะห์และแจกแจงข้อมูล

ข้อมูลความคิดเห็นต่อความอยู่ดีมีสุข วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย(Means) โดยตัวชี้วัดความอยู่ดีมีสุข มีคะแนนต่ำสุดคือ 1 และสูงสุดคือ 10 โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาแบ่งระดับของความคิดเห็น ด้วยการหาพิสัย (Range) ของชั้นซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$\begin{aligned} \text{พิสัย} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{10 - 1}{5} \\ &= 1.80 \end{aligned}$$

ช่วงชั้นของคะแนนเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นต่อความอยู่ดีมีสุขจึงเป็นดังนี้

คะแนน 1.00 - 2.79 = เห็นด้วยน้อยที่สุด

คะแนน 2.80 - 4.59 = เห็นด้วยน้อย

คะแนน 4.60 - 6.39 = เห็นด้วยปานกลาง

คะแนน 6.40 - 8.19 = เห็นด้วยค่อนข้างมาก

คะแนน 8.20 - 10.00 = เห็นด้วยมากที่สุด

